

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Academia de Administrare Publică (AAP) și Agenția de cooperare internațională a Germaniei (GIZ) - colaborare în cadrul proiectului „Sprijin pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030”

Cancelaria de Stat, în colaborare cu Agenția de cooperare internațională a Germaniei (GIZ), implementează proiectul „Sprijin pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030”. Proiectul desfășoară activități pe 3 componente: (i) planificarea politicilor, (ii) monitorizarea și (iii) implementarea priorităților care derivă din Agenda 2030.

În acest context, GIZ implementează un proiect de cooperare tehnică, finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ). Obiectivul proiectului este următorul: Îmbunătățirea capacităților și proceselor de implementare a Agendei 2030 în Republica Moldova.

Proiectul este implementat cu scopul atingerii a 3 rezultate importante:

- Rezultatul 1 vizează îmbunătățirea capacităților

și proceselor de integrare a Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030” în sectoare selectate la nivel național și regional;

- Rezultatul 2 vizează consolidarea capacităților părților interesate relevante de a utiliza date oficiale și alternative pentru monitorizarea ODD și a Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”;

- Rezultatul 3 vizează implementarea priorităților selectate ale Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030” într-un mod inovator și eficient.

Contractul de colaborare între Academia de Administrare Publică și GIZ prevede efectuarea de către echipa de proiect din cadrul AAP a evaluării necesităților de instruire a utilizatorilor de date în procesul de monitorizare a implementării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) precum și a Strategi-

ei Naționale de Dezvoltare 2030 (SND) și presupune următoarele activități:

1. Elaborarea Metodologiei de evaluare a necesităților de instruire a utilizatorilor de date, luând în considerare contribuțiile furnizate de echipa proiectului, Cancelaria de Stat și Biroul Național de Statistică;

2. Identificarea grupurilor-țintă din sectorul guvernamental, societatea civilă sau sectorul privat și evaluarea abilităților, cunoștințelor și competențelor acestora,

necesare pentru utilizarea eficientă a datelor;

3. Realizarea evaluării, prin abordarea necesităților de instruire ale utilizatorilor de date și propunerea unui set de măsuri și acțiuni pentru a răspunde în mod eficient nevoilor identificate;

4. Propunerea listei cursurilor de instruire pentru Biroul Național de Statistică cu recomandări privind conținutul lor, ținând cont de specificul organizațiilor și în conformitate cu profilul beneficiarilor;

5. Validarea tuturor livrabilelor cu echipa de proiect, Cancelaria de Stat și Biroul Național de Statistică.

Proiectul este implementat în perioada 15.01.2021-15.04.2021 de către o echipă de experți din cadrul AAP din care fac parte Serghei Palihovici, Aurelia Țepordei și Irina Ciutac.

Serghei PALIHOVICI,
doctor, conferențiar
universitar, prorector,
AAP

**SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS**

În pofida situației dictată de pandemie, în Academia de Administrare Publică procesul de instruire la programele de master se desfășoară conform calendarului.

În perioada 11-29 ianuarie, studenții la programele *Administrare publică, Management, Anticorupție, Drept public, Teoria și practica administrației publice*, care își fac studiile cu frecvență, au participat la sesiunea de evaluare de iarnă. În rezultatul evaluărilor studenții au demonstrat cunoștințe profunde și competențe înalte.

În aceeași perioadă studenții la programele *Administrare publică, Anticorupție și Relații internaționale*, studii cu frecvență redusă, s-au convocat în fața monitoarelor

La Academia de Administrare Publică continuă studiile la programele de master

în cadrul sesiunii de iarnă. Studenții participă la cursuri, realizează lecții practice și susțin probe de evaluare. Interesul față de studii este confirmat prin participarea activă la ore și rezultate impresionante la probele de evaluare.

În perioada 12-15 ianuarie, studenții de la programele *Drept public și Drept penal* au susținut în fața comisiilor de evaluare tezele de master. Chiar dacă prezentările au fost făcute la distanță, discuțiile au fost foarte încinse. Membrii co-

misiilor de evaluare au adresat studenților mai multe întrebări practice și au apreciat lucrările după merit.

Departamentul Studii superioare de master monitorizează procesul de instruire și acordă asistență informațională și metodică necesară studenților-masteranzi și corpului profesoral.

Ion DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, decan,
Departament studii
superioare de master,
AAP

În continuare vă propunem opinii ale studenților-masteranzi referitor la sesiunea online.

O sesiune de calitate chiar și în condiții de pandemie

Natalia VIȘANU,
programa *Relații
internaționale, șef Direcție
promovarea drepturilor
omului și comunicare, Oficiul
Avocatul Poporului*

Desfășurarea sesiunii în regim online a fost impusă în condițiile crizei sanitare. Acest regim evident că implică mai multe incomodități atât pentru masteranzi cât și pentru profesori. Cert este că administrația Academiei de Administrare Publică, profesorii au manifestat deschidere totală și înțelegere pentru a ne crea condiții optime pentru ca procesul de studiu, sesiunea să nu fie afectate de pandemie. La prima solicitare sau sugestie cu privire la posibile îmbunătățiri ale procesului de instruire, fie la oferirea de detalii am primit feedback-ul cuvenit.

Examenele în scris la distanță/online prezintă în același timp avantaje și dezavantaje. Cel mai mare dezavantaj este că nu putem comunica pe viu cu profesorii, prezentând varianta orală a răspunsurilor și, la necesitate, oferind detalii la subiect. Personal, la examene îmi făceam, de regulă, doar o schiță cu unele repere ale răspunsului. Versiunea scrisă a testului online presupune însă o descriere mai amănunțită pentru a prezenta dovada cunoașterii materiei de studiu.

Mai există și problema accesului la surse de informare, dat fiind că nu toate sursele indicate de profesori pot fi găsite în Internet, iar frecventarea bibliotecilor este cam dificilă. Pentru a optimiza procesul de documentare, aș propune prezentarea listei de subiecte pentru examene încă la etapa prelegerilor pentru a dispune de suficient timp în scopul acumulării de informații. Asta în condițiile, în care numărul de ore pentru prelegeri nu permit includerea tuturor temelor care urmează a fi însușite.

Regimul online de studii și de desfășurare a examenelor prezintă și unele avantaje. E vorba, în primul rând, de timpul economisit pentru deplasarea spre și de la AAP, în condițiile în care aceasta se află într-o zonă periferică a capitalei, iar prelegerile pentru masteranzi la zi încep după orele de muncă și se termină la o oră târzie.

Bagajul de cunoștințe acumulat îmi va fi de ajutor pe viitor în exercitarea atribuțiilor funcționale, care includ și cooperarea Oficiului Avocatului Poporului cu partenerii internaționali ai instituției, începând cu structuri ale ONU, Consiliul European, OSCE, instituții ale ombudsmanului din alte țări și organizații guvernamentale internaționale. În dialogul cu reprezentanții acestor entități îmi vor fi utile cunoștințele obținute la disciplinele Procese politice în UE, Intercultural Communication and Conflict Resolution, Probleme actuale ale politicii externe a Republicii Moldova, Construcția Europeană. Metodologia cercetării relațiilor internaționale îmi va fi de mare folos la elaborarea de studii și rapoarte ale instituției, iar Evoluția diplomației internaționale și naționale, Geopolitica contemporană, Teoria Relațiilor internaționale mi-au îmbunătățit orizontul cunoașterii în domeniul de cultură generală.

Teza de master va ține cu certitudine de domeniul drepturilor omului. Fie că va fi vorba de cooperarea Republicii Moldova cu structurile ONU, fie ale Consiliului European în sfera drepturilor omului. Mai iau în calcul și o altă variantă care ar avea ca și obiect de cercetare activitatea Instituției Naționale pentru Drepturile Omului în Republica Moldova din perspectiva rolului acesteia de monitorizare a implementării în plan național a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului. Mai ales că, la etapa susținerii tezei, Oficiului Avocatului Poporului va marca 25 de ani de activitate. Indiferent care va fi tema selectată, în final voi depune tot efortul pentru ca această să aducă un element de noutate și să ofere noi oportunități pentru o mai bună înțelegere și conștientizare a problematicii drepturilor omului în Republica Moldova.

Studii online ce ne mobilizează la un nivel avansat de cunoștințe

Grigore BEZU,
expert-criminalist principal
în cadrul Inspectoratului
General de Poliție, MAI,
programa Anticorupție, anul I

Desfășurarea online a procesului de studii a constituit o provocare destul de grea pentru mine ca tânăr student-masterand, considerând că sunt adaptat la tehnologizarea studiilor. La fel, nici nu-mi pot închipui prin ce provocări au trecut unii profesori care, de facto, mereu și-au bazat metodele de predare prin conlucrarea directă cu studenții-masteranzi. Or, tradiționalul nivel de interacțiune dintre profesor și student este greu de atins, dar profesionalismul cadrelor didactice de la Academia de Administrare Publică au întrecut toate așteptările noastre. Deși a fost cam greu să trec de la comunicarea directă dintre mine și profesor, forma impusă de predare a disciplinelor nu a tăiat din imagine, ba din contra, m-a făcut să văd în profesorii nu numai ca pe cel ce îmi va taxa cunoștințele pe final de an, dar ca pe un prieten de la care am doar de învățat, iar uneori când unele teme predate erau bine dezvoltate rămâneam, chiar, peste program.

În acest sens, voi remarca un alt avantaj al studiilor la distanță. Mă refer la aceea că fiecare dintre colegi au un job și, trebuie să recunosc, că aveam ceva timp de pierdut pentru deplasare la Academie și apoi seara, după orele 20:30, spre casă, uneori ajungeam destul de obosiți și epuizați, iar desfășurarea online a orelor ne-a scutit de timpul pierdut prin abuteiaje. Metoda de desfășurare online o apreciez, în primul rând, pentru că aceste restricții sunt într-o protecție sănătății noastre personale și a celor apropiați ce ne înconjoară. Da, a fost o provocare destul de dificilă, o provocare pe

care consider că am trecut-o și tot ce contează acum este ca să trecem peste această etapă, să ne facem cu toții bine și să ne întâlnim iarăși în auditorii.

Am aplicat la Academia de Administrare Publică, fiindcă, în opinia mea, Academia este etalonul instituțiilor de învățământ din Republica Moldova. Am ales domeniul Anticorupției pentru a-mi aduce contribuția modestă la eradicarea acestui flagel antisocial de proporții, perfid precum este corupția în țara noastră. Sunt sigur că noi, cei tineri, avem ceva de spus pentru viitorul țării noastre și că trebuie de studiat și de muncit pentru a schimba starea de lucruri într-o binele societății, a oamenilor. Specificul anticorupțional este binevenit în toate domeniile de activitate din cadrul țării noastre, cu atât mai mult, vorbind de domeniul polițienesc. Încerc să dezvolt opiniile personale și să mă împărtăș cu colegii despre cunoștințele obținute în cadrul orelor desfășurate și chiar sunt mândru de a spune că activez în una dintre cele mai integre subdiviziuni ale Ministerului Afacerilor Interne.

De aceea și tema tezei mele de master este „Consolidarea integrității în cadrul Poliției naționale”. Am ales această temă din motiv că, în opinia mea, este o temă actuală domeniului de activitate și chiar sunt convins că am ceva de spus și, de ce nu, de a consolida integritatea sub diferite aspecte. Prin munca mea, a colegilor mei, dar și a fiecărui cetățean cu spirit civic sper să asigurăm un viitor mai bun atât pentru noi cât și pentru urmașii noștri și să ajungem să avem un stat integru, unde termenul de corupție să se regăsească doar în cărțile de istorie, dar nu în fiecare buletin de știri.

Vreau să remarc că chiar șefii nemijlociți din cadrul instituției, unde activez, mereu mă încurajează în ceea ce fac și domeniul studiilor, pe care l-am ales, iar eu, la rândul meu, mă consider obligat să nu dezamăgesc speranțele și încrederea acordată.

O doctorandă a Academiei de Administrare Publică a câștigat Bursa pe domenii științifice a Guvernului

Tatiana BOGOS, studentă-doctorandă la Academia de Administrare Publică, anul II, specialitatea științifică „Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice”, în cadrul Școlii doctorale, se evidențiază prin implicare activă și novatoare în procesul de studii și cercetare în domeniul științelor administrative. La recomandarea conducerii Școlii doctorale, Tatiana Bogos a aplicat și a câștigat Bursa pe domenii științifice a Guvernului pentru anul de studii 2021.

După cum a mărturisit învingătoarea, această victorie este o motivație majoră pentru realizarea planurilor sale de studii doctorale. Tema tezei de doctorat a

Tatiane Bogos este „Impactul relației interes public – proces decizional asupra modernizării administrației publice locale din Republica Moldova”. „Scopul meu este să acumulez cunoștințe vaste în domeniul științelor administrative și să mă dedau plenar modernizării serviciului public din Republica Moldova”, a mărturisit Tatiana Bogos.

NOTĂ. Bursele de Excelență și Bursele pe domenii științifice ale Guvernului Republicii Moldova se acordă studenților-doctoranzi, anual, pentru un an calendaristic, începând cu al doilea an de studii, înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență și frecvență redusă, care au acumulat

numărul de credite necesar și au obținut performanțe academice deosebite în următoarele domenii: științe ale naturii, științe inginerești și tehnologii, științe medicale, științe agricole, științe sociale și economice, precum și științe umaniste.

În urma apelului lansat, la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării au fost depuse 38 de dosare din cadrul a 5 insti-

tuții de învățământ superior, fiind selectați 26 de studenți-doctoranzi. 21 de studenți-doctoranzi din republică vor primi Bursa de Excelență a Guvernului pentru anul 2021, în valoare de 2500 de lei, iar alți cinci studenți vor beneficia de Bursa pe domenii științifice, care constituie 2 mii de lei.

Acordarea Burselor de excelență ale Guvernului și Burselor pe domenii științifice pentru studenții-doctoranzi va spori atractivitatea studiilor doctorale și calitatea acestora, investițiile în studenții-doctoranzi fiind valorificate prin potențialele beneficii aduse mediului economic și socio-cultural al republicii.

Sergiu VLĂDICĂ

Prezentăm subdiviziunile Academiei

Calitatea determină succesul Academiei de Administrare Publică

Academia de Administrare Publică și-a asumat responsabilitatea de a implementa Sistemul de Management al Calității (SMC) al instituției prin aprobarea Declarației de politică în domeniul calității (Hotărârea Consiliului Calității nr.1/1 din 28.12.2017).

Inițial, SMC a fost proiectat în cadrul Academiei în corespundere cu standardul internațional ISO 29990:2010 „Servicii de instruire pentru educație și pregătire non-formale. Cerințe de bază pentru prestatorii de servicii”.

Eficiența implementării sistemului proiectat a fost validată în cadrul auditului extern, realizat de către Compania Tüv Thüringen Germania. Misiunea de audit extern a constatat conformitatea activității de dezvoltare profesională a Academiei cu cerințele Standardului ISO 29990:2010 și a apreciat înalt calitatea mediului de operare a instituției. Ca rezultat, pe data de 23 iunie 2018 Academia i-a fost înmănat Certificatul privind sistemul de management conform ISO 29990:2010, nr. certificat TIC 1527918012.

Structurile responsabile de asigurarea calității în cadrul Academiei activează în conformitate cu Regulamentul privind Sistemul de Management al Calității (SMC) în cadrul Academiei și Manualul Calității.

Structura organizatorică a SMC este compusă din 3 nivele ierarhice, după cum urmează: Nivelul I – Academia – Consiliul Calității, Serviciul Managementul Calității; Nivelul II – Direcții de bază și suport – Comisia de Asigurare a Calității; Nivelul III – Departament/Direcție/Catedra – Conducătorul subdiviziunii.

Consiliul calității este organul colectiv de lucru al Academiei cu următoarele responsabilități de bază:

stabilește conceptul și cultura calității în Academie; promovează orientarea activității Academiei către beneficiari; stabilește politica și obiectivele instituției în domeniul calității; consolidează procesul de îmbunătățire continuă a SMC; adoptă decizii colective privind sporirea capacității și capabilității instituționale; coordonează procesele de evaluare externă a SMC în scopul certificării sau acreditării.

Actualmente, în cadrul Academiei au fost constituite și activează patru comisii de asigurare a calității: 1. Comisia de asigurare a calității a Departamentului studii superioare de master; 2. Comisia de asigurare a calității a Departamentului dezvoltare profesională; 3. Comisia de asigurare a calității a Direcției știință și doctorat; 4. Comisia de asigurare a calității a subdiviziunilor de suport, care integrează domeniile de gestiune a resurselor umane, a resurselor informaționale și documentare, a evidenței și gestiunii resurselor financiare, domeniul infrastructurii și logisticii, precum și activitate editorială.

Cadrul de implementare a SMC prevede respectarea unei serii de proceduri documentate, care vin să consolideze cultura calității în instituție, dintre care de menționat: procedura cu privire la controlul informațiilor documentate; procedura cu privire la identificarea nevoilor de învățare; procedura cu privire la evaluarea satisfacției beneficiarilor; procedura cu privire la managementul riscurilor; procedura cu privire la auditul intern; procedura cu privire la acțiunile corective ș. a.

Interconexiunea, codificarea și operaționalizarea sistemului SMC al instituției este asigurată de Registrul informațiilor documentate

(DIN), în format electronic și pe suport de hârtie, care include totalitatea documentelor interne (statute, politici, regulamente, proceduri, ghiduri, metodologii și altele).

Pentru asigurarea execuției eficiente a planurilor de activitate, anual sunt evaluate riscurile de implementare și înregistrate în Registrele riscurilor ale subdiviziunilor și în Registrul integrat al riscurilor la nivel de AAP. Acest Registrul conține descrierea riscurilor potențiale (23 la număr) pentru realizarea obiectivelor în domeniul calității.

Anual este elaborat Raportul privind funcționarea SMC în cadrul Academiei de Administrare Publică, care este aprobat de Consiliul Calității și expediat, după caz, pentru informare auditorilor externi.

Procedura de audit intern permite identificarea oportunităților de îmbunătățire a procedurilor realizate în cadrul instituției în vederea creșterii calității pe diferite segmente de activitate (de bază și de suport).

Unul din indicatorii de bază ai calității este satisfacția beneficiarilor.

Un alt indicator de creștere a calității serviciilor prestate de către AAP a constituit, de exemplu, sporirea gradului de solicitare a serviciilor educaționale prestate de către Academie, prin creșterea numărului de studenți-masteranzi/doctoranzi, participanți la cursurile de dezvoltare profesională.

Configurația actuală a SMC ține seamă de prevederile actelor normative și standardelor internaționale și naționale în domeniul calității serviciilor educaționale și a activității științifice la nivel național, conținutul documentelor strategice în vigoare (Strategia de dezvoltare a educației) și metodologiile

recomandate (Metodologia de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.616 din 18.05.2016 cu modificările ulterioare).

Pentru perioada imediat ulterioară adoptării recente a Obiectivelor strategice ce vor ghida dezvoltarea Academiei de Administrare Publică pentru perioada 2021-2027, au fost trasate și obiectivele de asigurare a calității, precum ar fi: 1) Implementarea și dezvoltarea SMC în baza standardelor naționale de acreditare și ISO 21001:2018 cu implicarea părților interesate; 2) Integrarea și valorificarea în continuare a mecanismului de asigurare a calității în domeniul prestării serviciilor de dezvoltare profesională, instituit prin conformarea la ISO 29990:2010; 3) Menținerea unui cadru organizatoric și de control intern capabil să asigure realizarea politicii și obiectivelor în domeniul calității și obiectivelor strategice ale instituției (în baza standardelor naționale de control intern); 4) Dezvoltarea competențelor pentru formarea comportamentului responsabil și inovativ al angajaților în vederea adaptării la noile standarde de calitate; 5) Constituirea unui mediu integrat, etic și cooperant de activitate pentru asigurarea calității în cadrul instituției și altele.

Realizarea obiectivelor în domeniul calității va garanta succesul comun, asigurarea funcționalității proceselor de management în Academia de Administrare Publică și recunoașterea realizărilor Academiei în beneficiul societății.

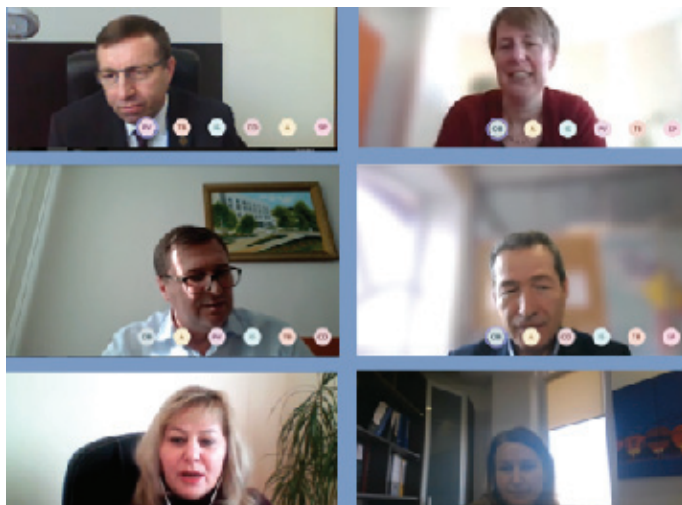
Tatiana SAVCA,
șef al Serviciului de
Management al
Calității, AAP

Parteneriatul AAP - GIZ: evaluarea activităților desfășurate în anul 2020 și trasarea sarcinilor pentru anul 2021

Pe data de 19 ianuarie 2021 a avut loc întrunirea anuală în cadrul parteneriatului Academia de Administrare Publică - Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), care s-a centrat pe valorificarea rezultatelor activităților desfășurate pe componenta Proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” în anul 2020 și identificarea priorităților de colaborare pentru anul 2021.

Academia a fost reprezentată la eveniment de către rectorul, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, prorectorul, Sergiu PALIHOVICI, doctor, conferențiar universitar și directorul Departamentului dezvoltare profesională, Aurelia ȚEPORDEI, iar Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) - de managerul proiectului GIZ „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, Christina OTTO, șeful Unității de Coordonare Politici de Dezvoltare Regională, Petru VEVERIȚĂ, și specialistul administrativ și consultant cooperare cu AAP, Tatiana BILBA.

Cu un cuvânt de salut către participanții evenimentului s-au adresat rectorul Academiei, Oleg Balan și managerul proiectului, Christi-

na Otto, care s-au referit la beneficiile parteneriatului lansat în anul 2012. Rectorul Academiei a menționat că colaborarea cu partenerii de dezvoltare pe componenta consolidării capacităților autorităților publice este una din direcțiile prioritare ale activității instituției noastre, iar valorificarea parteneriatelor de succes constituie o premisă de bază în asigurarea profesionalizării personalului ce contribuie la creșterea calității serviciilor prestate cetățenilor și consolidarea eficacității autorităților publice. La rândul său, managerul proiectului, Christina Otto, a subliniat că Academia s-a manifestat ca un partener de încredere în realizarea obiec-

tivelor trasate, exprimând mulțumiri pentru efortul depus și rezultatele obținute în anul 2020, în pofida provocărilor generate de contextul epidemiologic.

Prorectorul Academiei, Sergiu Palihovici, a menționat impactul considerabil al activităților comune pentru consolidarea capacităților personalului entităților publice locale prin infiltrarea în activitatea acestora a bunelor practici și experiențelor de succes în prestarea serviciilor publice de calitate.

În cadrul întrunirii Aurelia Țepordei, directorul Departamentului dezvoltare profesională, a prezentat informația privind valorificarea oportu-

nităților de colaborare între AAP și GIZ în anul 2020 pe componente de bază:

- elaborarea cursului nou de dezvoltare profesională „Managementul serviciilor publice locale”, pentru personal din cadrul autorităților publice locale, și a suportului/setului de materiale de instruire aferent cursului;
- digitizarea cursului „Dezvoltare regională” pentru a-l presta în format blended learning;
- realizările și provocările procesului de prestare a cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din cadrul autorităților locale;
- consolidarea capacităților instituționale și profesionalizarea echipei de formatori etc.

Un segment al ședinței a fost dedicat stabilirii priorităților și obiectivelor de dezvoltare a capacităților personalului autorităților administrației publice locale în cadrul parteneriatului AAP-GIZ în anul 2021 și asigurării durabilității cursurilor de instruire elaborate în colaborare cu GIZ.

Aurelia ȚEPORDEI,
director, Departament
dezvoltare profesională,
AAP

E-LEARNING – modalitate eficientă de formare profesională a funcționarilor publici

e-Learning este o formă modernă de instruire, caracterizată prin utilizarea instrumentelor electronice și de comunicare digitală, care a devenit extrem de solicitată în contextul epidemiologic actual. Pentru a ține pasul provocărilor actuale din domeniul educațional, Academia de Administrare Publică utilizează pe larg această opțiune de instruire și dezvoltare profesională a personalului entităților publice.

În acest context, în perioada 21-22 ianuarie 2021, Academia, în parteneriat cu Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN WOMEN) și cu susținerea financiară a Suediei, a organizat webinarul cu genericul „e-Learning – modalitate eficientă de formare profesională a funcționarilor publici” axat pe consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor de utilizare eficientă a instrumentelor e-learning.

Grupul-țintă a acestui eveniment au fost cadrele didactice, formatorii Academiei de Administrare Publică implicați în procesul de prestare a cursurilor de dezvoltare profesională.

Webinarul va ajuta participanții să înțeleagă diferențele între instruirea online și offline, specificul formării la distanță/electronică, să scenarizeze cursul electronic și să utilizeze

eficient instrumentele de bază pentru e-learning, să asigure tutoratul cursurilor de formare electronice, să elaboreze și să aplice chestionarele de evaluare a calității și a nivelului de satisfacție a utilizatorilor și modul de utilizare a acestor date pentru optimizarea e-cursului.

Webinarul a fost moderat de către Tatiana Ciaglic, expert național tehnologii informaționale în e-learning.

Irina CIUTAC,
director adjunct,
Departament dezvoltare
profesională, AAP

Prim-ministrul interimar: Republica Moldova nu-și poate permite un lockdown economic

În prima ședință a Guvernului în exercițiu, premierul interimar, Aureliu Ciocoi, a dat asigurări că acest Guvern va face tot posibilul ca să asigure continuarea politicilor publice.

„Acest Guvern va face tot posibilul, în condițiile actuale, deloc ușoare, inclusiv din punct de vedere politic, ca să continuăm lucrurile în albia normalității și în strictă conformitate cu cadrul juridic, pentru a menține situația sub control până la formarea noului Guvern. Evident că un Guvern interimar nu poate face miracole, dar poate oferi siguranța necesară că lucrurile nu vor degrada în fața crizelor cu care ne confruntăm. Vă îndemn să evităm politica la maxim și să ne concentrăm exclusiv pe profesionalism. Să fim demni și să ne facem lucrul în mod corect, sincer și deschis, până la învestirea unui nou Guvern”, a precizat Aureliu Ciocoi.

Șeful Guvernului în exercițiu a solicitat informațiile actuale privind

situația epidemiologică în sistemul de sănătate și în sistemul educațional.

Secretarul de stat al Ministerului sănătății, muncii și protecției sociale, Tatiana Zatic, a raportat că până la 19 ianuarie 2021 au fost înregistrate în total 153.506 cazuri cu infecția Covid-19. Actualmente, sunt 6064 de cazuri active. Totodată, în ultimele săptămâni (14.12.2020-17.01.2021) se atestă o scădere a cazurilor noi confirmate. Aceasta se explică prin faptul că s-au adresat mai puține persoane pentru

efectuarea testelor în perioada sărbătorilor de iarnă. Cu toate acestea, indicatorii de incidență a infecției Covid-19 în ultimele 14 zile în 24 teritorii administrative se încadrează în criteriile de alertă cu cod roșu. În prezent, Republica Moldova dispune de suficiente teste de laborator, având în stoc 140 mii de teste și MSMPs este în proces de achiziționare a încă 300 mii de teste rapide.

Ministrul Educației, Culturii și Cercetării, Lilia Pogolșa a menționat că situația epidemiologică este zilnic mo-

nitorizată în instituțiile de învățământ. Astfel, se atestă o diminuare a numărului de cazuri Covid-19 între studenți, inclusiv diminuarea numărului de studenți în autoizolare. În perioada 11-15 ianuarie 2021, au fost confirmați pozitiv 5 studenți, 11 cadre didactice și 5 cadre auxiliare, în autoizolare - 5 studenți și 1 cadre didactice.

„Chiar dacă se atestă o scădere semnificativă a cazurilor, acest lucru nu trebuie să ne relaxeze. Cunoaștem cât de perfid este acest virus, astfel nu excludem o eventuală creștere a numărului de cazuri de infectări. Prin urmare, vin cu rugămintea către toți cetățenii Republicii Moldova, către instituțiile medicale, instituțiile de învățământ, structurile private sau publice, să respectăm în continuare măsurile de protecție pentru a nu permite un nou val de infectări. Republica Moldova nu își poate permite un lockdown economic, prin urmare suntem obligați să ne protejăm și să respectăm măsurile epidemiologice pentru a nu permite acestui virus să atingă cifre semnificative de infectări”, a conchis premierul interimar.

Termenul de implementare a Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2013-2020 a fost extins pe o perioadă de 2 ani. Cabinetul de miniștri a aprobat modificarea Hotărârii de Guvern în acest sens.

Decizia urmărește scopul de a menține o politică consecventă de management al finanțelor publice, prin asigurarea implementării integrale a obiectivelor specifice de dezvoltare, în toate domeniile prioritare. Extinderea termenului Strategiei, este necesară în contextul în care pe parcursul anului 2020 a fost compromisă implementarea mai multor activități prevăzute în document, din cauza situației epidemiologice din țară.

Prin urmare, specialiștii consideră oportună continuarea realizării acțiunilor

Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice, extinsă până în 2023

prevăzute, dat fiind faptul că acestea sunt actuale și includerea unor măsuri noi în Strategie, precum:

- dezvoltarea actualelor sisteme informaționale de gestiune a finanțelor publice, de administrare fiscală și vamală precum și elaborarea unor sisteme/module noi;

- dezvoltarea sistemelor de evaluare a calității serviciilor prestate în domeniul fiscal și vamal, în opinia cetățenilor și agenților economici;

- implementarea programelor moderne de instruire a personalului, în domeniul auditului intern și achizițiilor publice.

Totodată, în baza Strategiei vor fi perfecționate

sistemele de planificare a controalelor fiscale, vamale, și financiare în baza analizei de risc, precum și consolidate relațiile de cooperare internațională, inclusiv se va urmări perfecționarea cadrului legislativ în domeniul de planificare și executare a bugetului, prin racordarea acestuia la directivele Uniunii Europene.

Costurile estimate pentru implementarea Strategiei în perioada 2021-2022, sunt stabilite în concordanță cu Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2021-2023 și vor fi acoperite din contul bugetelor autorităților responsabile

după cum urmează: pentru anul 2021 – 1536,6 milioane de lei, iar pentru anul 2022 – 1527,8 milioane lei.

Proiectele Jean Monnet, parte componentă a Programului Erasmus+, acordă un suport financiar considerabil profesorilor universitari, doctorilor conferențieri în elaborarea și predarea cursurilor noi, în care prioritară este tematica europeană. Proiectele Jean Monnet sunt înaintate la concurs, precum Jean Monnet Module, Jean Monnet Catedra și Jean Monnet Centru de Excelență. Pentru fiecare tip de proiect sunt înaintate în fiecare an temele prioritare, cerințele și criteriile de evaluare, incluse în Ghidul Apelului anual. Fiecare cadru universitar: doctor în științe sau doctor habilitat, conferențiar sau profesor, se poate înscrie la concurs, în condițiile că este angajat la o catedră a unei instituții de învățământ superior din Republica Moldova. În situația complicată din anul curent, Comisia Europeană a anunțat aprobarea bugetului pentru Apelul 2021, menționând că condițiile, tematica prioritară vor fi publicate mai târziu. În Ghidul de redactare a proiectelor Jean Monnet sunt descrise nu doar elementele importante, numărul de semne admisibile la fiecare, dar și tabelul cu criteriile de evaluare.

Implicarea în realizarea acțiunilor din Proiectele europene influențează benefic asupra persoanei și grupurilor-țintă vizate, pregătește societatea moldovenească de integrare în structurile comunitare. Proiectul Jean Monnet Catedra - Comprehensiunea Uniunii Europene: abordare multi-conceptuală, pe care l-am elaborat, cuprinde 2 cursuri noi planificate pentru ciclul II, masterat: Diplomația Europeană: instrumente și politici; Concepția securității europene: abordare multidimensională. Fiind angajată din septembrie 2020, în calitate de conferențiar universitar la Catedra științe administrative a Academiei de Administrare Publică din Republica Moldova, respectiv, Proiectul este monitorizat de rectoratul și Senatul instituției, moment fi-

xat de Declarația de Onoare și Contractul, semnate de rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, și reprezentantul Comisiei Europene.

Obiectivele cursurilor noi vizează: descifrarea conținutului socializării și europenizării; promovarea valorilor europene în instituțiile socioculturale; deschiderea unei platforme de dezbatere publice a problemelor legate de securitatea și funcționalitatea Uniunii Europene, a statelor-membre, a statelor asociate, admise la Programele UE, îndeosebi, Parteneriatul Estic și Politica Europeană de Vecinătate. Momentele principale de realizare a obiectivelor Proiectului sunt descrise în curriculumul celor două discipline de studii noi - Diplomația Europeană: instrumente și politici; Concepția securității europene: abordare multidimensională, incluse, prin decizia Senatului AAP, în Planurile de studii ale tuturor programelor, anul I, masterat.

În afara cursurilor universitare, în Programul de realizare a Proiectului sunt incluse activități extracurriculare cu participarea studenților de la cele două cicluri, masterat și doctorat, înscriși la Academia de Administrare Publică din Moldova și la alte instituții de învățământ superior din țară, din Ucraina, România și alte state europene. Astfel, sunt planificate semestrial, pe parcursul a 5 ani (3 ani finanțați și, cel puțin, 2 ani suplimentari de implementare a Proiectului) două manifestări interuniversitare naționale sau internaționale: o masă rotundă și o conferință științifică pe cele mai actuale probleme europene. În semestrul I al primului an de implementare a Proiectului a fost organizată, la 20 noiembrie 2020, Masa rotundă: Diplomația Europeană în spațiul Par-

Jean Monnet Chair
EUDIPSEC

teneriatului Estic: realizări, dificultăți, probleme, la care au participat cu rapoarte studenți-doctoranzi de la anii I-IV, studenți-masteranzi de la anul I, de la Academia de Administrare Publică, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, cadre didactice de la Colegiul „Alexei Mateevici” din Chișinău; elevi, profesori de la Liceul Teoretic „Aristotel”. Evenimentul a contribuit la promovarea obiectivelor Proiectului: promovarea valorilor europene în rândul tinerilor, în instituțiile educaționale din Republica Moldova. Participanții la masa rotundă au fost salutați de Claudia Melinte, Coordonatorul Oficiului Național Erasmus +; de experții în studii europene: Anatolii Kruglașov, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, Universitatea Națională „Yuri Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina, și Ioan Horga, doctor, profesor universitar, Universitatea din Oradea, România. În total, la masa rotundă au participat 47 de persoane.

Pentru semestrul doi, este planificată, în luna aprilie, Conferința Științifică Internațională: Strategia de securitate a UE într-un mediu în schimbare al relațiilor internaționale. Materialele Conferinței Științifice vor fi publicate. Publicarea materialelor conferințelor științifice anuale, plasarea volumului pe site-ul Proiectului, contribuie la promovarea rezultatelor obținute prin combinarea activității de predare și cercetare, caracteristică sistemului de instruire universitară, de formare a abilităților profesionale. Nu întâmplător și în Republica Moldova sunt admiși în au-

ditoriul studentesc la cursul teoretic doar profesori cu grad științific. Este cunoscut faptul că posesorul gradului științific - doctor în științe politice, juridice, economice etc. - a finalizat un proces de cercetare a unei teme, respectiv, teza elaborată și susținută public, fiind recunoscută capacitatea acestuia de a combina cunoașterea cu creația, indispensabilă pentru elaborarea unui curs universitar. Aceasta este o condiție obligatorie a competitivității la concursul proiectelor Jean Monnet Module.

Pentru anul III, este planificată publicarea a 2 volume, cursurile universitare la disciplinele din Proiect. Toate acestea justifică capacitatea autorului de a realiza acțiunile programate pentru întreaga perioadă de implementare a Proiectului.

În concluzie, vreau să mă adresez tuturor profesorilor și conferențierilor din Republica Moldova: Proiectele Jean Monnet sunt accesibile tuturor cunoscătorilor tematicii europene, celor care doresc să promoveze valorilor europene în sistemul educațional, în instituțiile de învățământ preuniversitar.

Personal, mulțumesc conducerii Academiei de Administrare Publică pentru încrederea acordată și oportunitatea de a-mi realiza obiectivele Proiectului. Actualmente, cursurile noi sunt incluse în Planul de studii, în programele Departamentului studii superioare de masterat.

Liudmila ROȘCA,
doctor habilitat în
filosofie, conferențiar
universitar, Coordonatorul
Proiectului Jean Monnet

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a premiat laureații Galei Premiilor anuale în domeniul Culturii, ediția 2021

În contextul Zilei Naționale a Culturii, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a organizat pe 15 ianuarie, festivitatea de premiere a laureaților ediției 2021 a Galei Premiilor anuale în domeniul Culturii. Premiile Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în domeniul culturii se acordă anual pentru produse de creație și inovații artistice care au un impact semnificativ asupra patrimoniului cultural național și internațional, au obținut aprecierea societății și au contribuit la promovarea culturii naționale pe plan internațional.

Prezentă la eveniment, ministrul Educației, Culturii și Cercetării Lilia Pogolșa a menționat că ziua de 15 ianuarie devine un prilej de a celebra un mare Creator, dar și o zi de recapitulare a unui efort asiduu depus de oamenii de creație pe parcursul anului, de a reflecta asupra culturii, în genere, și asupra realizărilor și proiectelor culturale de importanță națională. „Apreciez enorm talentul, munca, devotamentul și dedicația Dumneavoastră pentru a crea și a fideliza publicul, pentru a păstra patrimoniul țării noastre și de a-l face cunoscut departe peste hotarele Republicii Moldova”, a menționat oficialul.

Laureații ediției din acest an sunt:

1. Premiul „Valeriu Cupcea” în domeniul artei teatrale – Diana Decuseară-Onică, actriță, Teatrul Național Mihai Eminescu;

2. Premiul „Constantin Stere” în domeniul literaturii – Arcadie Suceveanu, scriitor, Președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova;

3. Premiul „Gavril Muzicescu” în domeniul muzicii – Capela Corală Academică „Doina”;

4. Premiul „Vladimir Curbet” în domeniul dansului – Constantin Șeremet, artist

de balet, maestru-coregraf al Ansamblului de dansuri populare „A doua tinerete”;

5. Premiul „Ștefan Ciobanu” în domeniul conservării patrimoniului cultural și al muzeografiei – Aurelia Cornețchi, muzeograf în cadrul Muzeului Național de Istorie a Moldovei;

6. Premiul „Ion Madan” în domeniul biblioteconomic și bibliografic – Renata Cozonac, Director general, Camera Națională a Cărții;

7. Premiul „Isidor Burdin” în domeniul patrimoniului imaterial – Svetlana Badrajan, etnomuzicolog, Doctor în studiul artelor;

8. Premiul „Gheorghe Cincilei” în domeniul promovării imaginii culturale în mass-media – Rusalina Rusu, redactor-șef, prezentator, Redacția Educație, Cultură, Copii și Tineret, IPNA Compania Teleradio Moldova;

9. Premiul „Mihai Greco” în domeniul artelor plastice – Tudor Zbârnea, artist plastic, Director general al Muzeului Național de Artă al Moldovei;

10. Premiul „Emil Loteanu” în domeniul cinematografiei – Vlad Druc, regizor de film, scenarist;

11. Premiul „Veniamin Apostol” în domeniul educației artistice – Tatiana Sviridova, profesor de pian, Liceul Internat Republican de Muzică „Serghei Rahmaninov”;

12. Premiul pentru cel mai bun manager al instituției de cultură de nivel local – Ion Tulbu, șef Direcție cultură și turism, Hîncești.

Menționăm că Premiile

Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în domeniul culturii au caracter personal și se decernează la fiecare categorie în parte unui singur laureat sau unui colectiv laureat, dacă se constată implicarea decisivă a mai multor persoane la elaborarea/realizarea unei lucrări/activități. Laureatilor li se oferă Trofeul, diploma de onoare a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și o recompensă bănească în valoare de 20 de mii de lei.

NOTĂ: Ziua Națională a Culturii a fost instituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 74 din 12 aprilie 2012 și are drept scop promovarea culturii naționale, a valorilor culturale autentice, precum și a personalităților marcante din domeniul culturii. Celebrată în diferite țări sub aspectul diverselor forme și valori culturale, Ziua Națională a Culturii în Republica Moldova este dedicată zilei marelui poet Mihai Eminescu, personalitate marcantă pentru cultura noastră.

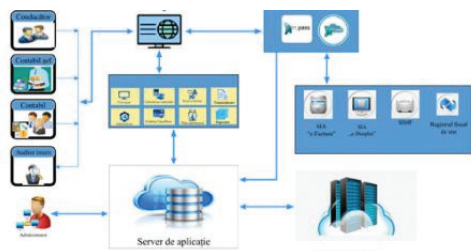
Sursa: Serviciul de presă al MECC

Sistemul Informațional „Contabilitatea Unică Bugetară” (SI CUB) lansat la etapa pilot

Recent, s-a dat startul versiunii pilot al Sistemului Informațional „Contabilitatea Unică Bugetară” (SI CUB). Astfel, două autorități publice locale (primăriile Băcioi și Cricova), dar și trei instituții de învățământ din Chișinău (I. P. Liceul Teoretic „Mircea Eliade”, I. P. „Vasile Vasilache” și I. P. Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare”) au început procesul de testare a soluțiilor de îmbunătățire a evidenței contabile și a raportării financiare.

Realizat pe durata anului 2020, Sistemul este implementat de către Instituția Publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” (I. P. „CTIF”), la solicitarea Ministerului Finanțelor. SI CUB își propune standardizarea sistemelor informaționale de ținere a evidenței contabile în sistemul bugetar, precum și stabilirea unui instrument unic de evidență contabilă și raportare financiară pentru instituțiile bugetare la nivel

central și la nivel local. La fel, e de menționat și economisirea cheltuielilor bugetare din contul mentenanței și dezvoltării centralizate a SI CUB, precum și a utilizării locațiilor de stocare în Centrul de date guvernamental, dar și îmbunătățirea securității informaționale.

Printr-un acord de cooperare, semnat de I. P. „CTIF” și primăria municipiului Chișinău, s-a agreat colaborarea pe partea de acordare a serviciilor informaționale și îmbunătățirea sistemelor din cadrul instituțiilor publice. Respectiv, primăria Chișinău a exprimat inițiativa să implementeze în regim-pilot, în

anul 2021, SI CUB.

„Prin crearea unui sistem unic de trasabilitate se optimizează cheltuielile și se simplifică accesul la informații și schimbul de informații. SI CUB este un sistem informațional binevenit, util și necesar, iar cooperarea cu I. P. „CTIF” este una de nivel înalt, căci prin intermediul acesteia are loc digitalizarea proceselor de lucru din cadrul instituțiilor publice”, a declarat Inga Ionessi, viceprimar de Chișinău.

„Lansarea proiectului-pilot a demarat cu succes și acest lucru este un indicator care atestă necesitatea aplicării SI CUB la scară largă, odată ce beneficiarii direcți au de câștigat în urma nenumăratelor facilități pe care le deține Sistemul, susține Diana Grosu-Axenti, managerul proiectului SI CUB. La etapa

respectivă, primele 5 instituții publice vor avea ocazia să testeze funcționalitatea SI CUB, însă rezonanța, impactul și seria de facilități ale Sistemului sunt deja evidente. Vin cu asigurări că pe toată durata de implementare a proiectului, dar și în etapa de post-implementare vom asigura contabililor tot suportul necesar”.

Proiectul SI CUB demarează în trei etape. În etapa de debut sau de proiect-pilot Sistemul este implementat în instituțiile bugetare din municipiul Chișinău, astfel încât, la etapa imediat următoare SI CUB să acopere 1/3 din instituțiile publice, iar în final să fie prezent în toate autoritățile publice și în instituțiile bugetare din Republica Moldova.

Renata ATAMUSOV,
formator la Centrul de
instruire în finanțe al
CTIF, doctorandă AAP

Incubatorul de Afaceri Călărași – Incubatorul anului 2020

Instituția a înregistrat cele mai mari performanțe în activitatea din acest an, iar rata de incubare a companiilor este de circa 90%. Aceste rezultate au fost anunțate în cadrul Concursului „Incubatorul de Afaceri al anului”, aflat la a VI-a ediție, fiind inițiat de Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) și Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri din Republica Moldova (RIAM). Concursul are drept scop promovarea reușitelor și bunelor practici înregistrate de Incubatoarele de afaceri, stimularea activității acestora și, nemijlocit, crearea de noi oportunități de dezvoltare a întreprinderilor Mici și Mijlocii în regiuni.

Potrivit managerului Incubatorului, Victor Ambroci, în cadrul instituției își desfășoară activitatea 32 afaceri, dintre care 23 sunt start-up-uri. 18 întreprinderi sunt adminis-

trate de tineri, iar 14 – de femei. În cadrul companiilor incubate în IA Călărași au fost create 83 locuri de muncă. „Pe parcursul anului 2020, în cadrul IA Călărași au fost oferite circa 400 de consultații antreprenorilor și potențialilor întreprinzători. Pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale, promovării și accelerării dezvoltării afacerilor incubate, au fost accesate 2 proiecte de dezvoltare economică, iar 4 companii au beneficiat de împrumuturi din fondul de revolving. Totodată, au fost organizate 15 sesiuni de instruire și informare. Și aici aș vrea să menționez cunoștințele avansate de la Academia de Administrare Publică, unde-mi fac, actualmente, studiile ceea ce mă ajută mult la gestionarea eficientă a activității Incubatorului”, a accentuat V. Ambroci, care mai îndeplinește

INCUBATORUL DE AFACERI CĂLĂRAȘI

și funcția de consilier al Consiliului orașenesc Călărași.

„Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri se maturizează, crește și se dezvoltă. Afirmația se bazează pe indicii de performanță în creștere. Sunt create noi locuri de muncă, spațiile de incubare au fost valorificate integral de majoritatea membrilor Rețelei, iar cifra de afaceri a rezidenților crește”, a menționat Iulia Costin, directorul general ODIMM.

La ora actuală, în cele unsprezece Incubatoare de Afaceri, membre ale RIAM, își desfășoară activitatea circa 253 de companii rezidente, dintre care 145 sunt start-up-uri, 132 sunt gestionate

de tineri și 122 de companii sunt administrate de femei. Per total, au fost create 886 locuri de muncă, dintre care 450 pentru femei și 312 pentru tineri.

Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri din Moldova a fost creată în anul 2013 de către ODIMM cu suportul Uniunii Europene. Membrii RIAM sunt Incubatoarele de Afaceri: Ștefan-Vodă, Dubăsari, Leova, Ceadâr-Lunga, Rezina, Nisporeni, Sângerei, Soroca, Cimișlia, Cahul și Călărași.

Lucia BEIU,
Direcția comunicare,
ODIMM

Societatea civilă pentru o bună guvernare locală

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” a selectat un grup de 30 de organizații nonguvernamentale care vor participa la programul de consolidare a capacităților în domeniul bune guvernări locale, scopul fiind consolidarea rolului de watch-dog al acestora. Programul se desfășoară în cadrul proiectului „Autorități publice transparente pentru cetățeni activi și informați”, implementat de către IDIS „Viitorul” și finanțat de către Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer, prin intermediul Programului de granturi „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova”.

Urmare a evaluării cererilor depuse, Comitetul de evaluare și selecție a selectat organizațiile beneficiare și distribuite administrațiile publice locale de nivelul I și II pentru care se vor elabora rapoarte de monitorizare privind transparența și responsabilitatea acestora, ele fiind notificate despre faptul că au fost selectate și informate ce autorități vor monitoriza.

Programul de consolidare cuprinde trei etape – instruire, mentorat și etapa de elaborare a rapoartelor de monitorizare a transparenței și responsabilității a 32 APL de nivelul II și 60 APL de nivelul I din Republica Moldova.

Echipa de proiect a re-

alizat deja metodologia de promovare și monitorizare a transparenței și responsabilității APL-urilor, precum și modelul raportului de monitorizare. Urmează să fie desfășurate instruirile și sesiunile de coaching (astfel încât partea teoretică să fie combinată cu partea practică).

De asemenea, echipa de proiect și-a propus ca cetățenii localităților monitorizate și celor adiacente să fie mai informați în privința conceptului de transparență decizională, a utilizării datelor deschise la nivel local și asupra modului cum ei pot să se implice. În aceste sens, vor fi organizate trei emisiuni TV la nivel regional, trei conferințe regionale (online), pentru ca ONG-urile să poată aduce la cunoștința cetățenilor și altor părți interesate constatările rapoartelor de monitorizare și evaluare.

Proiectul „Autorități publice transparente pentru cetățeni activi și informați” este implementat în perioa-

da septembrie 2020 – iulie 2021.

Proiectul „Dezvoltarea societății civile la nivel local în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer (KAS), a preconizat pentru perioada anilor 2019-2021 granturi în valoare de circa 3 milioane de euro organizațiilor societății civile, care își desfășoară activitatea în afara orașului Chișinău.

Scopul proiectului este de a contribui la dezvoltarea societății civile de nivel local din Republica Moldova care promovează și monitorizează transparența și responsabilitatea instituțiilor publice, inclusiv în implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Maria PROCOPCIUC,
manager comunicare,
IDIS „Viitorul”

La început de an, beneficiarii de subvenții în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural și, mai cu seamă, la renovarea și dezvoltarea localității rurale, vin cu exemple demne de urmat. Astfel, primăria orașului Sîngera a reușit să achiziționeze tehnică și echipament modern pentru întreținerea spațiilor verzi și curățarea drumurilor localității pe timp de iarnă, grație subvențiilor în avans oferite de stat pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural.

Proiectul are o valoare totală de peste 2 milioane de lei, iar 1,4 milioane de lei au fost oferite din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural (FNDAMR) drept subvenții în avans, având obiectivul de a asigura dezvoltarea durabilă a localității și crearea unui mediu favorabil de trai pentru localnici.

Primăria Sîngera a achiziționat tehnică de salubritate grație subvențiilor în avans

Dosarul pentru obținerea subvențiilor a fost depus la Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA), în cadrul unui nou apel de recepționare a cererilor de solicitare a subvenției în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural, desfășurat în perioada 2 noiembrie 2020 – 27 ianuarie 2021.

Directorul AIPA, Vadim CURMEI, a efectuat o vizită în localitate, pentru a se întâlni cu administrația locală și a discuta despre eficiența subvențiilor în avans și importanța suportului statului în realizarea strategiilor de dezvoltare locală.

Proiectul finanțat prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural (FNDAMR) vizează procurarea tehnicii și echipamentelor moderne

ce vor asigura întreținerea spațiilor verzi de odihnă și agrement dar și curățarea drumurilor localității pe timp de iarnă. Obiectivul general al proiectului, în valoare totală de peste 2 milioane lei, dintre care 1,4 milioane lei constituie subvenția în avans.

Fondurile nerambursabile în proporție de 80 la sută asigură autoritățile publice locale de nivelul întâi să-și realizeze strategiile locale de dezvoltare, beneficiarii

finali fiind locuitorii comunelor/satelor din Republica Moldova.

Menționăm că pentru măsurile aferente îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural sunt atribuite 15% anual (sau 5% per măsură) din FNDAMR.

NOTĂ: În vederea dezvoltării rurale, statul subvenționează anual din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural trei noi măsuri de sprijin. Pentru fiecare dintre aceste măsuri fiind oferită o alocație financiară de circa 5%, ce reprezintă circa 50 milioane de lei.

Olga CALMIȘ,
Direcția comunicare AIPA

Delimitarea infracțiunii falsificarea rezultatelor votării de falsificarea probelor

Statul garantează exprimarea voinței libere a cetățenilor prin apărarea principiilor democratice și a normelor dreptului electoral.

(Codul electoral nr. 1381 din 21.11.1997)

Dreptul electoral este unul dintre elementele fundamentale ale cetățenilor Republicii Moldova care face parte din categoria drepturilor constituționale. Astfel, potrivit textului de lege incriminat la art. 38 alin. (2) din Legea Supremă a țării, Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Prin urmare, îndeplinirea în realitatea obiectivă a acestui drept fundamental al cetățenilor, are loc în cadrul procedurilor de participare la alegerile care se desfășoară pe teritoriul Republicii Moldova, precum ar fi cele locale, parlamentare, prezidențiale, inclusiv și la referendumuri.

Falsificarea prin orice mijloace și/sau metode a rezultatelor votării – constituie o faptă antisocială care se sancționează penal. Făptuitorul acestei infracțiuni, în corespundere cu art. 182 alin. (2) din Codul penal al Republicii Moldova, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 unități convenționale, ori cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Prin urmare, un grup de autori (Apostoliuc Serghei, Pântea Serghei și Pântea Andrei) în demersul științific cu denumirea marginală Generalități privind exercitarea dreptului de vot și infracțiunea de falsificare a rezultatelor votării, prevăzută la art. 182 Cod penal – de la Conferința cu genericul „Realizarea dreptului constituțional de vot și a dreptului de a fi ales” din 04.02.2019, remarcă faptul că, alegerile pot fi fraudate prin diverse mijloace și rezultatele votări pot

fi falsificate prin numeroase metode, și anume: „înscrierea cu bună-știință în listele electorale a persoanelor care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu au drept de vot sau a unor persoane fictive, ori înscrierea unei persoane în mai multe liste electorale; distrugerea buletinelor de vot valabile, pentru ca acestea să fie declarate nevalabile (se face cu aplicarea ștampilei cu inscripția „votat” în mai multe locuri, sau înscrierii suplimentare în buletin de vot, sau prin deformarea acestora sau mângălirea acestora, astfel încât să nu fie clară opțiunea alegătorului; includerea buletinelor de vot, care nu au fost eliberate alegătorilor, în rândul buletinelor de vot din urnele de vot (în acest caz se falsifică lista electorală, prin semnarea în locul alegătorului respectiv, că acestuia i s-a eliberat buletinul de vot, aici se are în vedere atât lista electorală, cât și lista electorală suplimentară (n. a.); anularea votului – aplicarea frauduloasă, pe ascuns, a unei ștampile în plus pe buletinul de vot de unul sau mai mulți membri ai biroului electoral, în momentul numărării voturilor; suflete moarte – fraudarea se realizează prin introducerea în urnă a unor buletine de vot gata ștampilate, în numele unor persoane decedate a căror semnătură este apoi falsificată pe lista de alegători; votarea în baza actului de identitate valabil al altei persoane; numărarea incorectă, cu bună-știință, a numărului de voturi exprimate de către un concurent electoral sau altul; semnarea de către membrii organului electoral a procesului-verbal de totalizare a rezultatelor votării, înainte ca aceste rezultate să fie stabilite; perfectarea incorectă, cu bună-știință, (care nu corespunde

punde rezultatelor reale ale votării) a procesului-verbal despre totalizarea rezultatelor votării; introducerea neîntemeiată a modificărilor în procesul-verbal de totalizare a rezultatelor votării, după perfectarea acestuia” etc., ceea ce denotă faptul că, lista mijloacelor și/sau metodelor utilizate în vederea falsificării rezultatelor votării este foarte diversă.

Într-o altă ordine de idei, este de menționat că, falsificarea probelor într-un proces civil și/ori penal, ca și falsificarea rezultatelor votării – constituie o faptă ilicită și se pedepsește în funcție de tipul sancțiuni prevăzute la art. 310 Cod penal al Republicii Moldova.

Obiectul juridic special al infracțiunii dislocate la art. 182 alin. (2) CPRM îl formează relațiile sociale cu privire la realizarea dreptului de vot și a dreptului de a fi ales, sub aspectul autenticității rezultatelor votării. Pe când, același element în cadrul infracțiunii instituite la art. 310 CPRM îl formează relațiile sociale cu privire la autenticitatea probelor în procesul civil și/sau penal.

Obiectul imaterial al faptei antisociale prevăzute la art. 182 alin. (2) CPRM îl formează rezultatele votării, iar în corpolența art. 310 CPRM, obiectul imaterial îl reprezintă elementele din care sunt fabricate probe false în procesul civil și/sau penal.

Latura obiectivă a infracțiunii menționate la art. 182 alin. (2) CPRM o formează fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de falsificare, prin orice mijloace,

a rezultatelor votării, iar la art. 310 CPRM, întâlnim în calitate de element al laturii obiective doar fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de falsificarea probelor.

Latura subiectivă la ambele fapte ilicite, descrise mai sus, se caracterizează prin intenție directă. Motivele falsificării rezultatelor votării pot fi din năzuința de a promova un anumit concurent electoral, din răzbunare sau pentru carierism etc. Motivele săvârșirii faptei de falsificare a probelor ar fi interesul material, egoismul, ura, năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale și altele.

Subiectul infracțiunilor, menționate mai sus, se împarte în două categorii: general și special. Subiectul general în ambele cazuri este identic și general, adică persoana fizică responsabilă care în momentul comiterii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani.

Subiectul special, în limitele art. 182 alin. (2) CPRM, trebuie să dețină calitatea de membru al organului electoral, adică de membru al Comisiei Electorale Centrale, al consiliului electoral de circumscripție sau al biroului electoral al secției de votare. Într-o altă poziție, subiectul special în cazul variantei normative statuate la art. 310 CPRM, trebuie să posede calitatea de participant la procesul civil sau de reprezentant al acestuia, persoană care efectuează urmărirea penală, procuror sau apărătorul admis în procesul penal.

În contextul mențiunilor precizate, este meritoriu de concluzionat că, orice fapte antisociale care au ca acțiune ilegalitățile de fals, reprezintă una de mare anvergură care aduce atingerea diverselor relații sociale, odată ce a fost comisă în realitatea obiectivă. Studiul este o cercetare care ilustrează, în prim-plan, principalele elemente componente de diferențiere a unei fapte penale.

Eugeniu PETERSCHI,
doctorand, Academia
„Ștefan cel Mare” a MAI

Despre Valurile lui Traian de pe teritoriul Republicii Moldova

O categorie de situri arheologice mai deosebite, dar și mai enigmatice, sunt valurile de pământ sau fortificațiile liniare, care străbat uneori regiuni foarte întinse și care în popor se numesc Troiene. Printre aceste insolite linii de apărare antice sau medievale deosebim valuri lungi, două la număr, și valuri de apărare scurte, mai numeroase, care se află, în majoritate, pe malul Nistrului sau al Prutului.

Cele mai importante prin proporțiile lor, dar și mai bine cunoscute, sunt cele două valuri lungi, numite Valul lui Traian de Sus și Valul lui Traian de Jos, ridicate în partea de sud a spațiului pruto-nistean, întretinând de la vest la est întreg teritoriul Republicii Moldova.

Traseul și aspectul exterior al Valurilor lui Traian au fost mai precis stabilite prin prospecțiunile de suprafață, efectuate în prima jumătate a sec. XX de către S. Panaitescu, Șt. Ciobanu, C. Uhlig, G. B. Fiodorov și R. Vulpe. Arheologul român Radu Vulpe a realizat și cea mai detaliată descriere și analiză științifică a acestor întinse fortificații liniare.

Valul lui Traian de Sus constă dintr-un dig construit din pământ și un șanț adia-

cent săpat înspre nord, fiind lung de aproximativ 120 km și traversând întreg spațiul pruto-nistean de la Leova, pe Prut, până la Copanca, pe Nistru. În anii 1982 și 1991,

la această fortificație liniară au efectuat săpături arheologice preventive Gh. Cebo-tarenco și A. Roșca. Pentru a i se cunoaște structura și elementele de fortificație, dar și în scopul obținerii unor date privind cronologia lui, în diferite sectoare ale valului din raza satelor Gradiște, Coștangalia și Satul Nou au fost trasate mai multe secțiuni. Urmare acestor investigații, s-a dovedit că valul Leova-Copanca a fost edificat exclusiv din pământ, fără să fie descoperite elemente constructive din lemn sau piatră.

Valul lui Traian de Jos se

află în extremitatea de sud a spațiului pruto-nistean, între satul Vadul lui Isac de pe malul Prutului și limanul Sasăc de la Marea Neagră, și prezintă o lungime de

aproximativ 126 km, dintre care pe teritoriul Republicii Moldova se găsește doar o porțiune de circa 30 km. Fortificația are un aspect impunător și constă dintr-un val de pământ înalt de peste 3 metri, un șanț aferent îndreptat spre nord, adânc de 2-3 metri, iar între dâmb și șanț prezintă o bermă, adică o platformă de pământ, lată de peste 3 metri. Unele segmente ale acestei fortificații liniare de proporții impresionante au fost cercetate prin săpături în anii 1954 și 1986-1988, iar prin prospecțiuni geofizice, din anul 2017, dovedindu-se că și acest val

de apărare a fost construit numai din pământ, fără să se depisteze elemente din lemn sau piatră.

Referitor la origine și datare, după opinia celor mai mulți cercetători, Valurile lui Traian de Sus și de Jos reprezintă fortificații liniare romane, construite în primele secole ale erei creștine, care corespund perioadei de maximă dezvoltare și expansiune a Imperiului roman.

O categorie distinctă de fortificații liniare o constituie valurile de pământ scurte, întâlnite în diferite regiuni ale spațiului pruto-nistean, mai ales, pe malurile râurilor Prut și Nistru. Având dimensiuni, configurații și, probabil, origini diferite, aceste monumente arheologice așteaptă încă a fi cercetate metodic de specialiști, iar fortificațiile mai mari și mai bine păstrate, cum sunt cele de la Criva și Puhăceni-Delacău, împreună cu segmentele mai impresionante ale Valurilor lui Traian de Sus și de Jos, se impun a fi conservate corespunzător și introduse în circuitul cultural-turistic.

Vlad VORNIC,
doctor în istorie

Sergiu MATVEEV,
doctor în istorie

Abonarea 2021

Continuă abonarea pentru anul 2021 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 15.01.2021

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

